

Lausunto

26.08.2021

Asia: VN/2434/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu lausuntoaan seuraavaa.

EK pitää esityksen tavoitetta pyrkiä saamaan työelämässä tapahtuvat väärinkäytökset nykyistä paremmin tietoon kannatettavana. Lain tarkoittamat ilmoituskanavat voivat olla hyvä keino siihen, että väärinkäytökset saataisiin yritysten omaan tietoon nykyistä matalammalla kynnyksellä. Ilmoituskanava on merkityksellinen osa yrityksiensä riskien hallintaa, jotta ongelmatilanteet tulisivat tietoon ja niihin päästäisiin puuttumaan mahdollisimman varhain.

Ilmoittajansuojelulaki on kansallisessa oikeudessamme täysin uudenlaista sääntelyä. Pidämme perusteltuna, että tässä vaiheessa lain soveltamisala on mahdollisimman lähellä direktiivin mukaista soveltamisalaa, jotta sääntely saadaan voimaan sille asetetussa määräajassa ja jotta yritykset pystyvät täyttämään niille asetetut velvoitteet määräajassa.

3 §, Määritelmät

3 §:n 3) kohtaa tulisi täsmentää siten, että 'sisäisellä ilmoittamisella' tarkoitetaan rikkomista koskevan tiedon suullista tai kirjallista toimittamista julkisen tai yksityisen sektorin oikeushenkilön (sisällä) sisäiseen ilmoituskanavaan, jotta määritelmä täsmää 7 §:ssä asetettujen suojan saamista koskevien edellytysten kanssa. Perusteluissa määritelmien numerointi ei vastaa pykälää.

6 §, Henkilöllinen soveltamisala

6 §:n 4 momentin 1) kohdan mukaan suojelua sovelletaan ilmoittajaa ilmoitusmenettelyssä työnsä yhteydessä avustavaan henkilöön. Avustajana mahdollisesti toimivien henkilöpiiri jää sääntelyssä liian avoimeksi ja on omiaan aiheuttamaan riitatilanteita siitä, kuka voi toimia avustajana ja millainen osallistuminen ilmoitus-menettelyyn täyttää avustamisen kriteerit. EK katsoo, että edellä kerrotuista syistä olisi perusteltua todeta selkeästi, että avustajana voivat toimia vaaleilla valitut henkilöstön edustajat, kuten luottamusmies tai luottamusvaltuutettu sekä työsuojeluvaltuutettu.

Pykälää koskevassa perustelutekstissä direktiivin johdanto-osan 41. kappaletta on ehdotuksessa tulkittu laajentavasti siten, että suoja ulotettaisiin koskemaan mm. ammattiliiton lakimiestä, asianajajaa tai oikeusavustajaa, joka työtehtäviinsä liittyen avustaa ilmoittajaa.

EK katsoo, että suojan laajentaminen ulkopuolisiin avustajiin ylittää direktiivin vähimmäisedellytykset, eikä vastaa direktiivin tarkoitusta. Direktiivin johdanto-osan 41. kohdan mukaan ”Suojelun olisi katettava vastatoimet paitsi silloin, kun ne kohdistuvat suoraan ilmoittaviin henkilöihin itseensä, myös silloin, kun ne kohdistuvat heihin epäsuorasti, mukaan lukien ilmoittavaa henkilöä avustaviin henkilöihin, työtovereihin tai sukulaisiin, jotka ovat niin ikään työnsä vuoksi yhteydessä ilmoittavan henkilön työnantajaan tai sen palveluja käyttävään asiakkaaseen tai vastaanottajaan. Rajoittamatta suojelua, jota ammattiliittojen ja työntekijöiden edustajat nauttivat asemansa perusteella muiden unionin tai kansallisten sääntöjen nojalla, heille olisi myönnettävä tässä direktiivissä säädetty suojelu sekä silloin, kun he ilmoittavat työntekijän roolissaan, että silloin, kun he ovat antaneet neuvoja ja tukea ilmoittavalle henkilölle.”. Direktiivin tarkoituksena on suojata yritysten sisäisiä ammattiliiton ja työntekijöiden edustajia, jotka ovat työnsä vuoksi yhteydessä ilmoittajan työnantajaan tai sen palveluja käyttävään asiakkaaseen tai vastaanottajaan, ei ulkopuolisia tahoja tai henkilöitä, jotka avustavat ilmoittajaa ammattiinsa liittyen.

Tätä tulkintaa tukee direktiivin johdanto-osan 45. kohta, jonka mukaan tietojen antaminen suoraan esimerkiksi suurelle yleisölle verkkoalustojen tai sosiaalisen median välityksellä tai tiedotusvälineille, vaaleilla valituille edustajille, kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, ammattiliitoille tai elinkeinoelämän järjestöille, katsotaan tietojen julkistamiseksi. Ulkopuolisten avustajien poissulkeminen henkilöllisen soveltamisalan piiristä ei estäisi työntekijöiden oikeutta pitää yhteyttä edustajiinsa 3 artiklan 4. kohdan tarkoittamalla tavalla.

EK pitää avustajan rajaamista henkilöstön edustajiin perusteltuna myös siitä syystä, että avustajan keräämistä tiedoista voi muodostua henkilörekisteri, jolloin avustajasta tulee rekisterinpitäjä ja hänellä on tietosuojasääntelystä tulevat rekisterinpitäjän velvoitteet. Ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen henkilötietojen suojan näkökulmasta on tärkeää, että avustajana toimii henkilöstön edustaja, jolla on edellytyksiä olla perillä tietosuojasääntelyn asettamista velvoitteista.

Lisäksi laki työsuojelun valvonnasta velvoittaa valitsemaan työsuojeluvaltuutetun, kun työntekijöitä on vähintään kymmenen. Näin ollen tällainen henkilöstön edustaja olisi käytännössä aina sisäisen ilmoituskanavan järjestämiseen velvoitetussa yrityksessä.

Erityisesti: 2 § Soveltamisala. Miten arvioitte esitettyä soveltamisalaa? Puuttuuko mielestänne jokin keskeinen lainsäädännön ala soveltamisalasta? Mikä? Perustelkaa mielipiteenne.

EK:n näkemyksen mukaan 2 §:n mukainen soveltamisala on perusteltu ja kannatamme sitä sellaisenaan.

Erityisesti: Mikä laki mielestänne puuttuu soveltamisalasta?

EK katsoo, että ehdotetulta soveltamisalalta ei puutu lainsäädäntöä.

2 luku Ilmoittajan suojelun yleiset edellytykset ja ilmoittaminen

7 §, Ilmoittajan suojelun yleiset edellytykset

Ehdotettu 7 § vastaa sisällöltään direktiiviä. Yritysten kannalta on olennaisen tärkeää, että ilmoitus tulee tehdä ensisijaisesti yrityksen sisäiseen kanavaan, kuten esityksessä ehdotetaankin tehtäväksi. Näin yrityksellä on mahdollisuus korjata ilmoituksen kohteena oleva ongelma mahdollisimman pian. Usein ilmoitettavissa asioissa on kyse yritysten luottamuksellisiin liikesalaisuuksiin liittyvistä seikoista, joiden käsittely ja pysyminen ensisijaisesti yrityksen sisällä on hyvin perusteltua.

9 §, Sisäisen ilmoituskanavan perustaminen ja vastuutahon nimeäminen

On tärkeää, että kansallinen sääntely mahdollistaa erilaiset ja yrityksen koon huomioivat ratkaisut sisäisen ilmoituskanavan perustamisessa, eikä aiheuta yrityksille tarpeettomia kustannuksia tai hallinnollista taakkaa. Ehdotetussa sääntelyssä si-säiselle ilmoituskanavalle asetetut minimivaatimukset olisikin mahdollista täyttää varsin kevyilläkin toimilla ja kanava järjestää yrityksen omin toimin tai ulkoisen palveluntarjoajan kautta.

Lisäksi on erittäin tärkeää, että sääntelyssä mahdollistetaan konsernitasoiset ja yritysten yhteenliittymien yhteiset ilmoituskanavajärjestelmät. Näin vältetään tarpeettomia kustannuksia ja hallinnollista lisätaakkaa aiheuttavat päällekkäiset järjestelmät saman yritysryhmän sisällä.

EK katsoo, että konserniyrityksissä tai yritysten yhteenliittymissä tulee olla mahdollista käyttää yhtä yhteistä ilmoituskanavajärjestelmää riippumatta konsernin tai yritysten yhteenliittymän henkilöstön kokonaismäärästä tai siihen kuuluvien yksittäisten yritysten henkilöstömäärästä.

Perusteluissa tulisi lisäksi täsmentää, 9 §:n suhdetta 10 §:n enintään 249 työntekijän yritysten mahdollisuuteen jakaa ilmoitusten vastaanottamiseen ja toteutettaviin tutkimuksiin osoitettuja resursseja keskenään. Selkeintä olisi, jos perusteluissa todettaisiin, että konserniyhtiöt voivat perustaa konsernitasolla sisäisen ilmoituskanavan, joka on konserniyhtiöiden käytettävissä sekä käsitellä ja tutkia ilmoitukset keskitetysti. Yhteistä ilmoituskanavaa ja ilmoitusten keskitettyä

jatkokäsittelyä voisi hyödyntää myös konserninluonteisissa yritysten yhteenliittymissä, kuten ketjuyrityksissä.

Soveltamisalan osalta olisi tarpeen ottaa perusteluissa vielä kantaa siihen, että mikäli yrityksellä ei ole ollenkaan 2 §:n mukaista liiketoimintaa, voiko se jättää ilmoituskanavan perustamatta.

12 §, Jatkotoimet

EK katsoo, että joko 7 tai 12 §:ssä on mainittava pykälätasolla, että jos yritys on päättänyt 7 §:n mukaisesti ottaa vastaan nimettömiä ilmoituksia sisäiseen ilmoituskanavaan, voi yritys valita toteutettavat jatkotoimet. Vaihtoehtoisesti 7 §:n 3 momentin perusteluja tulee täsmentää em. tavalla.

EK pitää tärkeänä, että sääntelyllä ei estetä ilmoitusten vastaanottamista sääntelyn tarkoittamaan sisäiseen ilmoituskanavaan myös sääntelyn ulkopuolista kysymyksistä. Käytännössä yrityksen on täysin mahdotonta kontrolloida sitä, mistä kysymyksistä tai aiheista ilmoituksia sisäiseen ilmoituskanavaan tehdään. Sääntelyn edellyttämä ilmoituksen vastaanottamiseen liittyvä toimintavelvoite ja ilmoittajan-suoja soveltuisivat luonnollisesti vain sääntelyn piiriin kuuluviin ilmoitustilanteisiin. Yrityksissä jo olemassa olevissa ilmoitusjärjestelmissä on luotu toimivia menetelmiä ohjata esimerkiksi henkilöstön sisäisiin ristiriita- tai ongelmatilanteisiin liittyvät ilmoitukset omaan hr-prosessiin ja muihin rikkomisepäilyihin liittyvät ilmoitukset omiin selvitysprosesseihin. Usean sisäisen kanavan perustaminen eri aihepiiriin kuuluvien ilmoitusten vastaanottamiseksi aiheuttaisi yrityksille tarpeettomasti merkittäviä kuluja ja hallinnollista lisätaakkaa.

13 §, Vapaaehtoiset sisäiset ilmoituskanavat

Työryhmän esityksen mukaan 13 §:ssä säädettäisiin, että oikeushenkilö voi ottaa käyttöön sisäisen ilmoituskanavan ehdotettavan lain soveltamisalaan kuuluvien rikkomusten ilmoittamista varten, vaikka sillä ei ehdotettavan 8 §:n mukaan olisi velvollisuutta siihen.

Mikäli ehdotetun sääntelyn soveltamisalan piiriin kuuluu muitakin yhteisöjä, kuin 3 §:n 10 -kohdan mukaiset yksityisen sektorin oikeushenkilöt, EK katsoo, että vapaaehtoisen sisäisen ilmoituskanavan käyttöönottomahdollisuus tulisi olla kaikilla niillä yhteisöillä, joiden toiminnasta on mahdollista tehdä sääntelyn tarkoittama ilmoitus ulkoiseen viranomaiskanavaan. Lisäksi EK katsoo, että mikäli vapaaehtoinen kanava on perustettu, tulee sen olla aina ensisijainen ehdotetun 14 §:n mukaisesti.

18 §, Ilmoituksen käsittely eräissä tapauksissa/tilanteissa

18 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että "Jos ilmoitettu rikkomus on selkeästi vähäinen eikä edellytä jatkotoimia, toimivaltainen viranomainen voi lopettaa ilmoituksen käsittelyn.". Kohtaan tulee lisätä, että viranomainen voi lopettaa ilmoituksen käsittelyn myös siinä tilanteessa, että toimivaltainen

viranomainen toteaa, että yritys on käsitellyt ilmoituksen asianmukaisesti sisäisen ilmoittamisen vaiheessa.

Erityisesti: liittykö toimintanne kannalta sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

EK katsoo, että sisäisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuutta koskevat säädösehdotukset vastaavat direktiiviä ja ovat siten lähtökohtaisesti perusteltuja. EK katsoo, että pykälätasolla tulee määritellä tarkemmin, että yritys voi järjestää konsernin tai saman yritysryhmän sisällä yhden yhteisen sisäisen ilmoituskanavan.

EK katsoo, että konserniyrityksissä tai yritysten yhteenliittymissä tulee olla mahdollista käyttää yhtä yhteistä ilmoituskanavajärjestelmää ja suorittaa ilmoitusten jatko-käsittely kokonaisuudessaan keskitetysti riippumatta konsernin tai yritysten yhteenliittymän henkilöstön kokonaismäärästä tai siihen kuuluvien yksittäisten yritysten henkilöstömäärästä

Erityisesti: liittykö toimintanne kannalta ulkoisen ilmoituskanavan perustamisvelvollisuuteen ongelmia? Mitä? Perustelkaa mielipiteenne.

-

3 luku Sisäisiin ja ulkoiisiin ilmoituksiin sovellettavat säännökset

21 §, Ilmoitusten kirjaaminen

Ilmoituksia tulisi 21 § 1 momentin mukaisesti säilyttää "ainoastaan niin pitkään kuin se on välttämätöntä ja oikeasuhteista tässä laissa asetettujen vaatimusten tai muiden unionin oikeudessa tai kansallisessa oikeudessa asetettujen vaatimusten noudattamiseksi."

EK katsoo, että ilmoitusten säilyttämiselle ja vastatoimiväitteen esittämiselle tulee säätää tarkemmin määritelty määräaika. Käytännössä ilmoittaja voi väittää joutuneensa vastatoimen kohteeksi jopa kymmenien vuosien kuluttua ilmoituksen tekemisestä. Käännetyn todistustaakan kanssa tämä johtaa siihen, että ilmoituksen vastaanottajan on säilytettävä ilmoitusta ja siihen liittyviä tietoja ikuisesti, jopa yritystoiminnan päättymisen jälkeen, voidakseen tarvittaessa esittää vastaanäyttöä ilmoittajan mahdollisiin vastatoimia koskeviin väitteisiin. Sääntelyssä yksityisen sektorin oikeushenkilöille asetettu velvollisuus säilyttää ilmoitukseen liittyviä tietoja käytännössä ikuisesti ja ilmoittajan mahdollisuus esittää vastatoimiväite kymmenienkin vuosien kuluttua ilmoituksen tekemisestä johtavat ilmoituksen kohteen kannalta hallinnollisesti erittäin raskaaseen ja kohtuuttomaan tilanteeseen.

Erityisesti: miten arvioisitte tietosuojaan liittyviä kysymyksiä (19 §:n salassapitovelvollisuus ja 20 §:n henkilötietojen käsittely)

Sääntelyssä tulee varmistaa, että ilmoituksen kohteella on oikeus ilmaista ilmoittajan henkilöllisyys ja saada viranomaiselta tieto ilmoittajan henkilöllisyydestä, jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi oikeudellisessa menettelyssä tai hallinnollisessa tai tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä.

Tarve ilmoittajan henkilöllisyyden ilmaisemiseen tai siitä tiedon saamiseen voi tulla kysymykseen esim. siinä tilanteessa, että työnantaja kohdistaa vastaanottamansa tai viranomaiskanavaan tehdyn ilmoituksen perusteella saatujen tietojen pohjalta työoikeudellisia toimenpiteitä (esim. päättää työsuhteen) ilmoitettuun rikokseen tai rikkomiseen syyllistyneeseen työntekijään ja ilmoittajaa on tarpeen käyttää todista-jana em. työsuhteen päättymiseen liittyvässä riita-asiassa.

19 §:ssä säänneltävän avustajan salassapitovelvoitteen osalta EK pitää erittäin tärkeänä, että sääntely sisältää avustajan salassapitovelvoitteen, jonka rikkominen on sanktioitu. Ilmoitusmenettelyyn liittyvät tilanteet sisältävät usein salassapidettäviä liikesalaisuuksia, joiden leviäminen ulkopuolisille voi aiheuttaa peruuttamaton-ta vahinkoa yrityksen toiminnalle.

19 §:n 5 ja 6 momenttien osalta jää epäselväksi sovelletaanko niitä myös yksityisen sektorin oikeushenkilöihin.

4 luku Tietojen julkistaminen

23 §, Tietojen julkistaminen

EK pitää perusteltuna, että 23 §:n 2 momenttia täsmennettäisiin siten, että siitä ilmenisi, mitä sillä tarkalleen tarkoitetaan.

EK pitää perusteltuna, että 23 §:n 2 momentin perusteluja täydennettäisiin siten, että niistä ilmenisi, mitä tilanteita lainkohdassa tarkalleen tarkoitetaan ja mihin lopputulokseen tietoja julkistavan ilmoittajan suojelun kannalta johtaa se, ettei saman pykälän 1 momenttia sovelleta.

23 §:n 2 momenttia koskevassa perustelutekstin s. 115 (viimeinen kappale) viittaus direktiivin 3 artiklan 4. kohtaan lienee virheellinen. On syytä huomioda, että direktiivin johdanto-osassa 45. tietojen antaminen suoraan esimerkiksi suurelle yleisölle verkkoalustojen tai sosiaalisen median välityksellä tai tiedotusvälineille, vaaleilla valituille edustajille, kansalaisyhteiskunnan organisaatioille, ammattiliitoille tai elinkeinoelämän järjestöille, katsotaan tietojen julkistamiseksi. 23 §:n 2 momentin poikkeuksella, joka perustuu direktiivin 15 artiklan 2. kohtaan, ei tarkoiteta 3 artiklan 4. kohdan mukaisia tilanteita, vaan tilanteita, joissa henkilö julkistaa tietoja suoraan tiedotusvälineille sellaisten kansallisten säännös-ten nojalla, joilla perustetaan sananvapauten ja tiedonvälityksen vapauten liittyvä suojelujärjestelmä. Muiden tietojen julkistamiseen liittyvien

tilanteiden osalta edellytyksenä suojan saamiselle on, että 15 artiklan 1. kohdan ja 23 §:n 1 momentin edellytykset tietojen julkistamiselle täyttyvät.

5 luku Suojelutoimenpiteet

24 §, Vastatoimien kieltö

EK katsoo, että ehdotettu sääntely vastaa lähtökohdiltaan direktiiviä. EK katsoo kuitenkin, ettei työsuhteen päättämissopimuksia tule missään tilanteessa pitää kiellettynä vastatoimena. Päättämissopimus edellyttää yhteistä sopimista ja on normaali sekä hyväksyttävä keino työsuhteen päättämiseksi, eikä sen käytölle tule luoda ilmoittajansuojasääntelyllä rajoituksia. Sopimuksen pätevyys tulee jatkossakin arvioitavaksi oikeustoimilain 33 §:n pohjalta.

24 §:n perusteluissa todetaan, että "Kyse voisi olla pykälässä tarkoitettua kielletystä vastatoimista silloinkin, kun menettely ei aiheuta ilmoittajalle haittaa, mutta haitan aiheutuminen olisi toimen luonteesta johtuen ollut mahdollista." Tämä kirjaus on EK:n näkemyksen mukaan avoin ja hankalasti tulkittava kohta, joka pitäisi poistaa tai selkiyttää.

Erityisesti: miten arvioisitte esitettyä suojelun tasoa, onko se riittävä? Perustelkaa mielipiteenne.

Direktiivi velvoittaa ilmoittajan suojaamaan vastaavasti jäsenvaltioita säätämään ilmoituksen kohteen suojaksi oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan henkilöihin, jotka ovat tietoisesti ilmoittaneet tai julkistaneet väärää tietoa (23 art. 2. kohta). Ilmoituksen kohteen suojan taso ei ole esityksessä direktiivin edellyttämällä tavalla tasapainossa suhteessa ilmoittajalle säänneltäväksi ehdotettavaan suojaan. Asiasta on lausuttu tarkemmin lausunnon 30 §:ää käsittelevässä kohdassa.

6 luku Seuraamukset

27 §, Vahingonkorvaus

EK katsoo, että sääntelyn selkeyttämiseksi ja epäselvyyksien välttämiseksi työsuhteeseen perustuvien vahingonkorvausvaatimusten osalta kanneajat tulisi määräytyä TSL 13 luvun 9 §:ää vastaavasti.

30 §, Hyvitys

EK katsoo, että ilmoittajan suojelua koskeva direktiivi ei velvoita jäsenvaltioita säätämään hyvityksestä tai sitä vastaavista seuraamuksista ilmoittajan tai ilmoituksen kohteen suojaksi.

Direktiivin 23 artiklan mukaista muotoilua oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista on käytetty mm. useassa viimeaikaisessa työelämä- ja kuluttajan-suojadirektiiveissä, eikä niiden täytäntöönpanon yhteydessä ole säädetty tai olla säätämässä uusista hyvitysseuraamuksista.

Katsomme, että hyvityksestä ei tulisi säätää kansallisessa ilmoittajan suojelua koskevassa sääntelyssämme, koska direktiivi ei sitä nimenomaisesti edellytä. Ehdotetun sääntelyn 27 §:n vahingonkorvausvelvollisuus sekä 32 §:n mukaiset rangaistusseuraamukset täyttävät direktiivin seuraamuksille asettamat vähimmäisedellytykset. Myöskään Ruotsissa tai Tanskassa ei tällä tietoa olla säätämässä ilmoittajan suo-jaan liittyvästä hyvitysseuraamuksesta, vaan ainoastaan vahingonkorvausvelvollisuudesta.

Mikäli hyvityksestä vastoin näkemystämme säädetään, tulee ottaa huomioon, että Direktiivi velvoittaa ilmoittajan suojaa vastaavasti jäsenvaltioita säätämään ilmoituksen kohteen suojaosiksi oikeasuhteisista ja varoittavista seuraamuksista, joita sovelletaan henkilöihin, jotka ovat tietoisesti ilmoittaneet tai julkistaneet vääriä tietoja (23 art. 2. kohta). Jotta ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen suojat olisivat tältä osin direktiivin edellyttämällä tavalla yhdenmukaiset, tulee mahdollisen hyvitysseuraamuksen toimia molempiin suuntiin. Työryhmän esityksen 30 §:n mukainen hyvitysseuraamus ei suoja ilmoituksen kohdetta. Mikäli hyvityksestä säädetään, tulee sen olla mahdollinen seuraamus myös siinä tilanteessa, että ilmoittaja on ilmoittanut tai julkistanut tahallisesti vääriä tietoja.

Lisäksi katsomme, että vahingonkorvaus on joka tapauksessa ensisijainen ja riittävä keino korvata vastatoimesta tai vääristä ilmoituksesta aiheutunut vahinko. Tästä syystä hyvitykselle tulisi säätää maksimimäärä ja euromääräinen katto tulisi asettaa sääntelyssä kohtuulliselle tasolle.

Lisäksi ehdotetusta 30 §:stä tulisi käydä selkeämmin ilmi, että mahdollinen samasta teosta muun lain nojalla henkilöön kohdistuvan loukkauksen vuoksi tuomittu tai maksettavaksi määrätty korvaus otetaan huomioon täysimääräisesti hyvityksen määrää arvioitaessa ja vastaavasti hyvitys tulee ottaa huomioon täysimääräisesti samasta teosta muun lain nojalla henkilöön kohdistuvan loukkauksen vuoksi tuomittavaa korvausta määrättäessä. (KKO 2020:97).

EK pitää tärkeänä, että hyvitystä voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen erityisesti huomioon kieltoa rikkoneen pyrkimykset estää tai poistaa menettelyn vaikutukset ja kiellon rikkojan taloudellinen asema yhdenvertaisuuslakia vastaavasti. Hyvitys tulisi jättää kokonaan tuomitsematta mm. silloin, kun mahdollisen vastatoimen aiheuttama seuraus on yritetty estää tai poistaa.

32 §, Rangaistussäännökset

Ehdotetun 1 momentin sakkorangaistus täyttää osin edellä kerrottua 30 §:ssä ilmoituksen kohteen suojaosassa olevaa aukkoa, mutta on ilmoituksen kohteen näkökulmasta riittämätön. EK pitää tärkeänä, että sääntelyssä toteutetaan ilmoittajan ja ilmoituksen kohteen suoja yhdenmukaisesti direktiivin 23 artiklan edellyttämällä tavalla.

2. Esitysluonnoksen vaikutusten arviointi/yleiset kommentit

Lausuntoluonnoksen liitteinä olevista ministeriöiden ja muiden työryhmään osallistuneiden tahojen lausunnoista ilmenevästi sääntelyn vaikutusten arviointi on kokonaisuudessaan monin osin keskeneräinen ja puutteellinen.

2.1 Millaisia vaikutuksia esitetyllä lailla ennakoitte olevan toimintanne?

EK:n näkemys kohdassa 2.3.

2.2 Onko esityksessä tunnistettu toimintanne kannalta merkittävät vaikutukset? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

EK:n näkemys kohdassa 2.3.

2.3 Ovatko yksityisen sektorin yrityksiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

EK:n näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa ei ole riittävällä tavalla huomioitu sisäisen ilmoituskanavan perustamisesta yrityksille aiheutuvia kustannuksia ja hallinnollista taakkaa. Sääntelyn valmistelun aikana ei ole riittävällä tavalla pystytty selvittämään ilmoituskanavien käytön nykytilaa ja sitä, millaisia muutoksia ja lisäkustannuksia sääntely aiheuttaa. Jatkovalmistelussa on tarpeen laajalla kuulemisella ottaa selvää yrityksille aiheutuvista vaikutuksista.

2.4 Ovatko valtion viranomaisiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

2.5 Ovat kuntiin liittyvät vaikutukset tunnistettu riittävästi? Jos ei, niin mitkä vaikutukset puuttuvat?

-

3. Muut huomiot. Mahdolliset muut huomionne ehdotetusta sääntelystä ja esityksistä.

EK katsoo, että lain voimaantuloaika tulisi siirtää esimerkiksi 1.6.2022. On selvää, että ehdotettu voimaantuloaika muodostuu yrityksille sääntelystä seuraavien velvoitteiden kannalta liian lyhyeksi.

Miettinen Katja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK